

Rigsrevisionens notat om beretning om
**politiets henlæggelse
af straffesager**

revision
revision

revision

Opfølgning i sagen om politiets henlæggelse af straffesager (beretning nr. 15/2014)

12. januar 2018

RN 1101/18

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om politiets henlæggelse af straffesager, som blev indledt med en beretning i 2015. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 25. september 2015.

KONKLUSION

Rigsadvokaten har i samarbejde med Rigspolitiet iværksat initiativer, der skal sikre en ensartet praksis på tværs af politikredsene for registrering af undersøgelsessager og straffesager. Initiativerne har været gældende fra juli 2016 og fra marts 2017. Rigsrevisionen konstaterer, at initiativerne ikke var færdige i efteråret 2015, som oplyst i ministerredegørelsen fra august 2015.

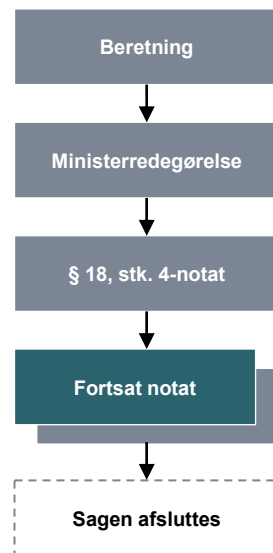
Rigsrevisionen finder initiativerne tilfredsstillende og vurderer, at denne del af sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen baserer denne konklusion på følgende:

- Rigsadvokaten har i samarbejde med Rigspolitiet udarbejdet retningslinjer for, hvornår en sag skal registreres som henlagt uden indledt efterforskning og efter påbegyndt efterforskning.
- Rigspolitiet har i samarbejde med Rigsadvokaten udarbejdet retningslinjer for, hvornår politiet skal oprette henholdsvis skarpe sager og undersøgelsessager, og hvornår en undersøgelsessag skal konverteres til en skarp sag.

Rigsadvokaten og Rigspolitiet har udarbejdet nye retningslinjer for underretning af den forurettede, herunder en ny anmeldeskvittering, som skal sikre en tilstrækkelig og forståelig orientering af den forurettede. Den nye anmeldeskvittering bliver imidlertid endnu ikke benyttet, da der først skal gennemføres nogle ændringer i politiets elektroniske sagsbehandlingssystem (POLSAS). Disse forventes at være gennemført i efteråret 2018. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at der er udarbejdet nye retningslinjer, men finder det ikke tilfredsstillende, at Rigsadvokaten og Rigspolitiet ikke har implementeret de nye retningslinjer for underretning af den forurettede, og at den forurettede dermed fortsat modtager den gamle anmeldeskvittering.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Rigsadvokatens og Rigspolitiets arbejde med at implementere de nye retningslinjer for underretning af den forurettede.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i maj 2015 en beretning om politiets henlæggelse af straffesager. Beretningen handlede om, i hvilket omfang politiet efterlever retsplejeloven og Rigsadvokatens retningslinjer ved henlæggelse af straffesager, hvor der ikke er rejst sigtelse. I den forbindelse undersøgte Rigsrevisionen, om det er bemyndiget personale, der henlægger straffesager, om politikredsene orienterer den forurettede klart og korrekt, og om Rigsadvokaten og statsadvokaterne fører tilsyn med området. Rigsrevisionen undersøgte desuden, om politikredsene har en ensartet praksis for at henlægge sager, så straffesager behandles ensartet i hele landet.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det meget utilfredsstillende, at Rigsadvokaten har haft begrænset fokus på at sikre ensartet praksis på tværs af politikredsene for registrering af henlagte straffesager og orientering af de forurettede.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorerens bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Et opfølgingspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

Opfølgingspunkt	Status
1. Rigsadvokatens og Rigspolitiets arbejde med at udarbejde retningslinjer for, hvornår en straffesag skal registreres som henlagt uden indledt efterforskning og efter påbegyndt efterforskning.	Behandles i dette notat.
2. Rigsadvokatens og Rigspolitiets arbejde med at udarbejde retningslinjer, der klarlægger, hvornår politiet skal oprette henholdsvis skarpe sager og undersøgelsessager, og hvornår undersøgelsessager skal konverteres til skarpe sager.	Behandles i dette notat.
3. Rigsadvokatens og Rigspolitiets arbejde med at revidere anmeldelseskvitteringen og udarbejde nærmere retningslinjer, der kan sikre en tilstrækkelig og forståelig orientering af den forurettede.	Behandles i dette notat.

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på de punkter, der ikke tidligere er afsluttet.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Justitsministeriets initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Justitsministeriets initiativer i forhold til de udestående opfølgingspunkter. Gennemgangen er baseret på redegørelser fra Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Justitsministeriet samt Rigsrevisionens gennemgang af retningslinjer fra Rigsadvokaten og Rigspolitiet.

Ensartet registrering af henlagte straffesager

7. Statsrevisorerne bemærkede, at der ikke eksisterede en fælles definition af begrebet efterforskning. De enkelte politikredse registrerede forskelligt, hvorfor politiet ikke var klar over, hvor mange sager der blev henlagt uden indledt efterforskning og efter påbegyndt efterforskning.

8. Justitsministeren oplyste i sin redegørelse, at Rigsadvokaten i samarbejde med Rigspolitiet ville tage initiativ til at udarbejde klare retningslinjer for, hvornår en straffesag skal registreres som henlagt uden indledt efterforskning eller efter påbegyndt efterforskning.

9. Rigsrevisionens gennemgang viser, at Rigsadvokaten i juli 2016 udarbejdede retningslinjer for, hvornår en sag skal registreres som henlagt efter retsplejelovens § 749, stk. 1 (uden indledt efterforskning) eller stk. 2 (efter påbegyndt efterforskning).

Det fremgår af retningslinjerne, at beslutningen om, hvorvidt en sag skal registreres som henlagt i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1 eller stk. 2, vil skulle træffes på baggrund af en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, herunder hvilke konkrete sagsbehandlingskridt der er foretaget i sagen.

I retningslinjerne opstilles nogle retningslinjer for, hvornår en sag skal registreres som henlagt efter retsplejelovens § 749, stk. 1, ligesom der også oplystes en række forhold, der vil føre til, at sagen skal registreres som henlagt efter retsplejelovens § 749, stk. 2.

10. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Rigsadvokaten har udarbejdet retningslinjer for, hvornår en straffesag skal registreres som henlagt uden indledt efterforskning eller efter påbegyndt efterforskning. Retningslinjerne har til formål at sikre en mere ensartet registrering af henlagte straffesager. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Landsdækkende retningslinjer for anvendelse af undersøgelsessager

11. Statsrevisorerne bemærkede, at der manglede landsdækkende retningslinjer for anvendelse af undersøgelsessager, dvs. sager, hvor der er tvivl om gerningsindholdet. Derfor var det uklart, hvordan der sondres til de skarpe sager, som indgår i politiets opgørelse over straffesager.

12. Justitsministeren oplyste i sin redegørelse, at Rigsadvokaten og Rigspolitiet i samarbejde ville udarbejde nærmere retningslinjer for, hvornår en undersøgelsessag skal konverteres til en skarp sag.

13. Rigsrevisionens gennemgang viser, at Rigspolitiet i marts 2017 har udarbejdet retningslinjer for registrering af mulige straffesager i POLSAS.

Retningslinjerne indeholder et afsnit om undersøgelsessager af mulig strafferetlig karakter. Det fremgår af dette afsnit, at sager skal oprettes som en undersøgelsessag i de tilfælde, hvor det ved den indledende vurdering af anmeldelsen er uklart, om det anmeldte kan være et strafbart forhold, og/eller hvilken straffebestemmelse der kan være overtrådt.

Undersøgelsessag

Politiet registrerer indledningsvist en anmeldelse med et undersøgelsesnummer i POLSAS i de tilfælde, hvor det ved den indledende vurdering af anmeldelsen er uklart, om det anmeldte kan være et strafbart forhold, og/eller hvilken straffebestemmelse der kan være overtrådt.

Skarp sag

Politiet registrerer en anmeldelse som en skarp sag, hvis der er mistanke om, at et strafbart forhold er begået, og der ikke er tvivl om gerningsindholdet.

Retningslinjerne indeholder også en beskrivelse af, hvornår en sag, der oprettes som en undersøgelsessag, skal konverteres til en skarp sag. Det fremgår af retningslinjerne, at der skal oprettes en straffesag, når den helt indledende efterforskning viser, at der kan være tale om et muligt strafbart forhold, og/eller når det er afklaret, hvilken straffebestemmelse der kan være overtrådt. Undersøgelsessagen integreres derefter i straffesagen.

14. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Rigspolitiet har udarbejdet retningslinjer, der beskriver, hvornår en sag skal oprettes som en undersøgelsessag, og hvornår en undersøgelsessag skal konverteres til en skarp sag. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Orientering af den forurettede om henlæggelse af straffesagen

15. Statsrevisorerne bemærkede, at politiets anmeldelseskvittering til den forurettede indeholdt modstridende oplysninger og var svær at forstå, ligesom den ikke indeholdt en klagevejledning. Statsrevisorerne bemærkede desuden, at politikredsene havde forskellig praksis for eventuel yderligere orientering af den forurettede om efterforskningen og begrundelsen for henlæggelse.

16. Justitsministeren oplyste i sin redegørelse, at Rigsadvokaten i samarbejde med Rigspolitiet ville revidere anmeldelseskvitteringen og udarbejde nærmere retningslinjer, der understøtter, at den forurettede altid bliver orienteret tilstrækkeligt og på en forståelig måde.

17. Rigsrevisionens gennemgang viser, at Rigsadvokaten i juli 2016 udarbejdede nye retningslinjer om underretning efter retsplejelovens § 749, stk. 3, ved henlæggelse af straffesager. Retningslinjerne er dog ikke gældende endnu, da de forudsætter ændringer i POLSAS, som endnu ikke er foretaget.

Retningslinjerne indeholder først en gennemgang af retsplejelovens regler om underretning i forbindelse med politiets henlæggelse af straffesager. Her fremgår det bl.a., at den forurettede skal underrettes, når en straffesag henlægges, og at denne pligt til at underrette om henlæggelse gælder, uanset om sagen er registreret som en undersøgelsessag eller som en skarp sag.

Derudover fremgår det, at pligten til at underrette om henlæggelse gælder i forhold til alle anmeldelser om strafbare forhold. Pligten gælder derfor også i de tilfælde, hvor der sker henlæggelse, fordi anmeldelsen er åbenbart grundløs, eller fordi forholdet åbenbart ikke er strafbart.

Retningslinjerne præciserer dermed, at henlæggelse af en straffesag kræver underretning af den forurettede. Derfor kan det ikke blot fremgå af anmeldelseskvitteringen, at den forurettede ikke vil høre mere fra politiet, hvis politiet ikke kan finde gerningsmanden. Dette var tilfældet i den anmeldelseskvittering, som Rigsrevisionen gennemgik i forbindelse med beretningen om politiets henlæggelse af straffesager.

Rigsadvokaten har på den baggrund også udarbejdet en ny anmeldelseskvittering, hvor det nu fremgår, at den forurettede får besked fra politiet eller anklagemyndigheden, hvis sagen henlægges, eller hvis sagen sendes i retten.

18. Rigsadvokaten har også udarbejdet standardblanketter og brevkoncept til underretning i forbindelse med afvisning af anmeldelse og til indstilling af efterforskning. Både ved afvisning af anmeldelse og indstilling af efterforskning henvises der i brevet til klagevejledningen.

19. De nye retningslinjer om underretning efter retsplejelovens § 749, stk. 3, forudsætter, at Rigspolitiet gennemfører en række ændringer i POLSAS. Rigspolitiet har oplyst, at det forventes, at implementeringen i POLSAS påbegyndes i januar 2018. Rigspolitiet forventer, at der vil være en udviklingstid på ½ år forbundet med de pågældende opdateringer af POLSAS. Derudover oplyser Rigspolitiet, at der er risiko for, at opdateringerne først kan være færdige til efteråret 2018, da Rigspolitiet skal vælge en ny driftsleverandør af bl.a. POLSAS.

20. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Rigsadvokaten i samarbejde med Rigspolitiet har udarbejdet en ny anmeldelseskvittering og har præciseret, hvornår der skal ske underretning af den forurettede. Rigsrevisionen finder det ikke tilfredsstillende, at Rigsadvokaten og Rigspolitiet endnu ikke har implementeret de fornødne opdateringer i POLSAS, så de nye retningslinjer dermed endnu ikke er gældende. Det betyder, at den forurettede fortsat modtager den gamle anmeldelseskvittering. Justitsministeriet har oplyst, at ministeriet er i dialog med Rigsadvokaten og Rigspolitiet om en mulig midlertidig håndtering af, at retningslinjerne ikke er implementeret endnu. Rigsrevisionen vil fortsat følge Rigsadvokaten og Rigspolitiets arbejde med at implementere de nye retningslinjer om underretning af den forurettede.

Lone Strøm